

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. rugsėjo 7 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 – Vienoje valstybėje narėje priimtų sprendimų pripažinimas ir vykdymas kitoje valstybėje narėje – 34 straipsnis – Nepripažinimo pagrindai – Sąjungos viešosios tvarkos ir nacionalinės viešosios tvarkos pažeidimas – Sąvoka „viešoji tvarka“ – Tarpusavio pasitikėjimas – „Kvazi“ draudimas reikšti ieškinį – Sprendimai, trukdantys pasinaudoti teise į teisminę gynybą arba tęsti kitos valstybės narės teismuose pradėtus procesus“

Byloje C-590/21

dėl *Areios Pagos* (Kasacinis teismas, Graikija) 2021 m. birželio 25 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2021 m. rugsėjo 23 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Charles Taylor Adjusting Ltd,

FD

prieš

Starlight Shipping Co.,

Overseas Marine Enterprises Inc.

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkė K. Jürimäe, teisėjai M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen (pranešėjas) ir M. Gavalec,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: graikų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Charles Taylor Adjusting Ltd* ir FD, atstovaujamų *advocate* S. Cogley, *dikigoro* A. Nasikas, G. Orfanidis ir K. Sotiriadis,
- *Overseas Marine Enterprises Inc.* ir *Starlight Shipping Co.*, atstovaujamų *dikigoro* K. Georgopoulos,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos Z. Chatzipavlou, K. Georgiadis ir L. Kotroni,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. J. Ruiz Sánchez,
- Europos Komisijos, atstovaujamos T. Adamopoulos ir S. Noë,

susipažinęs su 2023 m. kovo 23 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 34 straipsnio 1 punkto ir 45 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant jūrų laivo „Alexandros T.“ draudikų atstovų *Charles Taylor Adjusting Ltd* (toliau – *Charles Taylor*) ir FD ginčą su šio laivo savininke *Starlight Shipping Co.* (toliau – *Starlight*) ir jo valdytoja *Overseas Marine Enterprises Inc.* (toliau – *Overseas*) dėl *High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Commercial Court)* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės suolo skyrius (Komerčių bylų kolegija), Jungtinė Karalystė) priimto sprendimo ir dviejų nutarčių (toliau – *High Court* sprendimas ir nutartys) pripažinimo ir vykdymo Graikijoje.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 44/2001

- 3 Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punkte, kuris taikytinas pagrindinėje byloje *ratione temporis*, buvo nustatyta:

„Teismo sprendimas nėra pripažįstamas:

- 1) jei toks pripažinimas yra aiškiai prieštaraujantis valstybės narės, kurioje siekiama jį pripažinti, viešajai tvarkai.“

4 Šio reglamento 45 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Teismas, kuriam pateikiama[s] 43 arba 44 straipsnyje nurodytas skundas, vykdymo reikalavimą atmets arba patenkina tik esant vienai iš priežasčių, nustatytų 34 ir 35 straipsniuose. Teismas nutartį priima iš karto.“

Susitarimas dėl išstojimo

5 Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020, p. 7, toliau – Susitarimas dėl išstojimo) buvo priimtas 2019 m. spalio 17 d. ir įsigaliojo 2020 m. vasario 1 d.

6 Šio susitarimo 67 straipsnio „Jurisdikcija, teismo sprendimų pripažinimas ir vykdymas ir susijęs centrinių institucijų bendradarbiavimas“ 2 dalies a punkte nurodyta:

„Teismo ir kitų sprendimų, autentiškų dokumentų, teisminių taikos sutarčių (teisminių susitarimų) ir susitarimų pripažinimui ir vykdymui, Jungtinėje Karalystėje, taip pat valstybėse narėse su Jungtine Karalyste susijusiais atvejais toliau nurodyti aktai arba nuostatos taikomi taip:

a) 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1) taikomas teismo sprendimų, kurie priimti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos iškeliose bylose, pripažinimui ir vykdymui <...>“

7 Minėto susitarimo 126 straipsnyje numatytas pereinamasis laikotarpis, kuris prasideda šio susitarimo įsigaliojimo dieną ir baigiasi 2020 m. gruodžio 31 d.; remiantis to paties susitarimo 127 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa, jei šiame susitarime nenustatyta kitaip, šiuo laikotarpiu Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma Sąjungos teisė.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

8 2006 m. gegužės 3 d. laivas „Alexandros T.“ su kroviniu nuskendo Port Elizabeto įlankoje (Pietų Afrika). Bendrovės *Starlight Shipping Company* ir *Overseas Marine Enterprises Inc.*, atitinkamai šio laivo savininkė ir valdytoja, kreipėsi į šio laivo draudikus, prašydamos atlyginti žalą, grindžiamą jų sutartine atsakomybe už draudžiamąjį įvykį.

9 Kadangi draudikai atsisakė tai padaryti, *Starlight* tais pačiais metais pareiškė jiems ieškinį Jungtinėje Karalystėje, o dėl vieno iš šių draudikų kreipėsi į arbitražo teismą. Kol šios bylos dar buvo nagrinėjamos teisme ir arbitražo teisme, *Starlight*, OME ir laivo draudikai sudarė susitarimus dėl draugiško ginčų sprendimo (toliau – susitarimai dėl draugiško ginčų sprendimo), kuriais buvo užbaigti teismo procesai tarp šalių. Šie draudikai per sutartą terminą sumokėjo draudimo sutartyse numatytą draudimo išmoką, grindžiamą atsakomybe už draudžiamąjį įvykį, ir galutinai padengė visas su laivo „Alexandros T.“ praradimu susijusias skolas.

10 Susitarimus dėl draugiško ginčų sprendimo 2007 m. gruodžio 14 d. ir 2008 m. sausio 7 d. patvirtino minėtą ieškinį nagrinėjęs Jungtinės Karalystės teismas. Jis nurodė sustabdyti visus paskesnius procesus atitinkamoje byloje, pradėtus dėl to paties ieškinio.

- 11 Po to, kai buvo sudaryti minėti susitarimai, *Starlight* ir OME kartu su kitais laivo „Alexandros T.“ savininkais ir jiems teisėtai atstovavusiais fiziniais asmenimis pareiškė kelis naujus ieškinius *Polymeles Protodikeio Peiraios* (Pirėjo pirmosios instancijos teismas, Graikija), įskaitant 2011 m. balandžio 21 d. ir 2012 m. sausio 13 d. ieškinius, be kita ko, teisinių ir techninių konsultacijų bendrovei *Charles Taylor*, kuri rūpinosi šio laivo draudikų teisine gynyba *Starlight* reiškiant pretenzijas pirmesniame punkte minėtame Jungtinės Karalystės teisme, ir šios konsultacijų bendrovės vadovui FD.
- 12 Šiais naujais ieškiniiais *Starlight* ir OME prašė atlyginti turtinę ir neturtinę žalą, kaip jos teigia, patirtą dėl melagingų ir šmeižikiškų teiginių apie jas, už kuriuos tariamai buvo atsakingi minėto laivo draudikai ir jų atstovai. *Starlight* ir OME teigė, kad tuo metu, kai pradinis procesas dėl šių draudikų mokėtinės kompensacijos išmokėjimo dar nebuvo baigtas ir vis dar buvo atsisakoma išmokėti draudimo išmoką, šių draudikų įgaliotiniai ir atstovai pranešė *Ethniki Trapeza tis Ellados* (Graikijos nacionalinis bankas) – vieno iš to laivo savininkų hipotekos kreditoriui ir draudimo rinkoje paskleidė, be kita ko, melagingus gandus, kad laivas „Alexandros T.“ buvo prarastas dėl didelių defektų, kurie buvo žinomi laivo savininkams.
- 13 Kol buvo nagrinėjamos bylos, kuriose pareikšti minėti nauji ieškiniai, laivo draudikai ir jų atstovai, įskaitant, be kita ko, atsakovus šiose bylose *Charles Taylor* ir FD, Anglijos teismuose pareiškė ieškinius *Starlight* ir OME, prašydami pripažinti, kad Graikijoje pareiškus šiuos naujus ieškinius buvo pažeisti susitarimai dėl draugiško ginčų sprendimo, ir patenkinti jų „reikalavimus priimti sprendimą dėl pripažinimo, taip pat priteisti žalos atlyginimą“.
- 14 Išnaudojus visas teisių gynimo priemones, 2014 m. rugsėjo 26 d. *High Court* (Aukštasis teismas) priėmė sprendimą ir nutartis dėl šių Jungtinėje Karalystėje prieš *Starlight* ir OME pareiktų ieškinių. Pagal tą sprendimą ir nutartis, grindžiamus susitarimų dėl draugiško ginčų sprendimo turiniu ir šio teismo pasirinkimo sąlyga, kasatoriams pagrindinėje byloje buvo priteistas žalos atlyginimas, susijęs su Graikijoje pradėtu procesu, ir Anglijoje patirtos bylinėjimosi išlaidos.
- 15 *Monomeles Protodikeio Peiraios, Naftiko Tmima* (Pirėjo pirmosios instancijos teismas, kurį sudaro vienas teisėjas, Jūrinių bylų skyrius, Graikija) patenkino 2015 m. sausio 7 d. *Charles Taylor* ir FD ieškinį, kuriame buvo prašoma pripažinti ir paskelbti šiuos sprendimus iš dalies vykdytinais Graikijoje, vadovaujantis Reglamentu Nr. 44/2001.
- 16 2015 m. rugsėjo 11 d. *Starlight* ir OME apskundė tokį *Monomeles Protodikeio Peiraios, Naftiko Tmima* (Pirėjo pirmosios instancijos teismas, kurį sudaro vienas teisėjas, Jūrinių bylų skyrius, Graikija) sprendimą *Monomeles Efeteio Peiraios, Naftiko Tmima* (Pirėjo apeliacinis teismas, kurį sudaro vienas teisėjas, Jūrinių bylų skyrius, Graikija).
- 17 2019 m. liepos 1 d. sprendimu minėtas apeliacinis teismas patenkino jų apeliacinį skundą, motyvuodamas tuo, kad sprendimuose, kuriuos prašoma pripažinti ir vykdyti, nustatyti „kvazi“ draudimai reikšti ieškinį, dėl kurių suinteresuotieji asmenys negali kreiptis į Graikijos teismus, taip pažeidžiant 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalį ir *Syntagma* (Konstitucija) 8 straipsnio 1 dalį bei 20 straipsnį, nes Graikijoje šios nuostatos yra sąvokos „viešoji tvarka“ pagrindas.
- 18 *Charles Taylor* ir FD dėl tokio sprendimo pateikė kasacinį skundą *Areios Pagos* (Kasacinis teismas, Graikija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas. Jų nuomone, *High Court* sprendimas ir nutartys akivaizdžiai neprieštarauja nei teismo vietos, nei Europos Sąjungos viešajai tvarkai ir nepažeidžia pagrindinių principų. Jie tvirtina, kad laikino žalos atlyginimo

priteisimas pagal Graikijoje pareikštus naujus ieškinius, prieš pareiškiant ieškinius Anglijos teismuose, nekliudė nei suinteresuotiesiems asmenims toliau kreiptis į Graikijos teismus, nei šiems teismams užtikrinti jiems teisminę gynybą. Todėl toks *High Court* sprendimas ir nutartys buvo klaidingai įvertinti kaip „draudimai reikšti ieškinį“.

19 Tokiomis aplinkybėmis *Areios Pagos* (Kasacinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar formuluotę „akivaizdus prieštaravimas Sąjungos viešajai tvarkai“, taigi, ir nacionalinei viešajai tvarkai, kuri yra atsisakymo pripažinti ir paskelbti vykdytinu pagrindas pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą ir 45 straipsnio 1 dalį, be aiškaus draudimo reikšti ieškinį (*anti-suit injunctions*), kuriuo draudžiama iškelti ir nagrinėti bylą kitos valstybės narės teisme, reikia suprasti kaip susijusią ir su kitų valstybių narių teismų priimtais sprendimais ar nutartimis, kuriais neleidžiama, kad kitos valstybės narės teismas ieškovui suteiktų teisminę apsaugą arba toliau nagrinėtų šiame teisme jau pradėtas bylas, ir ar toks kišimasis į kitos valstybės narės teismo jurisdikciją nagrinėti konkrečią bylą, dėl kurios jau kreiptasi į šį teismą, yra suderinamas su Sąjungos viešąja tvarka? Tiksliau sakant, ar pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą ir 45 straipsnio 1 dalį vienos valstybės narės teismo sprendimo ar nutarties, kuriais suteikiama išankstinė preliminarinė pinigine kompensacija asmenims, prašantiems pripažinti ir paskelbti vykdytinomis ieškinio pareiškimo teisme ar bylos nagrinėjimo kitos valstybės narės teisme išlaidas, pripažinimas ir (arba) paskelbimas vykdytinais prieštarauja Sąjungos viešajai tvarkai dėl to, kad:

- a) kaip matyti iš ieškinio nagrinėjimo, bylai taikomas susitarimas dėl draugiško ginčų sprendimo, tinkamai sudarytas ir patvirtintas valstybės narės teisme, priėmusiame sprendimą arba nutartį; ir
- b) kitos valstybės narės teismas, į kurį kreipėsi atsakovas su nauju ieškiniu, neturi jurisdikcijos pagal išimtinę jurisdikciją suteikiančią nuostatą?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar tai, kad akivaizdžiai ir tiesiogiai prieštaraujama nacionalinei viešajai tvarkai – pagal valstybėje taikomas pagrindines kultūrinės ir teisines koncepcijas ir pagal pagrindines Graikijos teisės normas, taikomas teisės į teisminę gynybą esmei (Graikijos Konstitucijos 8 ir 20 straipsniai, *Astikos Kodikas* (Civilinis kodeksas) 33 straipsnis ir šios teisės apsaugos principas, kaip nurodyta *Kodikas Politikis Dikonomias* (Civilinio proceso kodeksas) 176 straipsnyje, 173 straipsnio 1–3 dalyse, 185, 205 ir 191 straipsniuose, nurodytuose šio sprendimo 6 punkte), taip pat pagal [Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos] 6 straipsnio 1 dalį, ir dėl to šiuo atveju būtų įmanoma netaikyti Sąjungos teisės dėl laisvo teismo sprendimų judėjimo ir nepripažinti tokių sprendimų ar nuostatų dėl šių suvaržymų – yra suderinama su koncepcijomis, kuriomis įtraukiama ir skatinama europinė perspektyva, ir pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą ta prasme, kuria jis turi būti aiškinamas Teisingumo Teismo, tai yra pagrindas neleisti Graikijoje pripažinti ir vykdyti minėto sprendimo ir nutarčių (pirmasis klausimas), kuriuos priėmė kitos valstybės narės (Jungtinės Karalystės) teismai? Ar nepripažinimas dėl šios kliūtis yra suderinamas su Europos perspektyvą apimančiomis ir skatinančiomis koncepcijomis?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 20 Dėl Reglamento Nr. 44/2001 taikytinumo *ratione loci*, nepaisant Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos, pirmiausia reikia pažymėti, kad pagal Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 2 dalies a punktą, siejamą su jo 126 ir 127 straipsniais, Reglamentas Nr. 1215/2012 Jungtinėje Karalystėje ir valstybėse narėse su Jungtine Karalyste susijusiais atvejais taikomas teismo sprendimų, priimtų byloje, iškeltose iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, t. y. iki 2020 m. gruodžio 31 d., pripažinimui ir vykdymui.
- 21 Tuo remiantis darytina išvada, kad Reglamento Nr. 44/2001, kuris priimant Susitarimą dėl išstojimo jau buvo panaikintas ir pakeistas Reglamentu Nr. 1215/2012, nuostatos dėl pripažinimo ir vykdymo taip pat išlieka taikytinos tomis pačiomis sąlygomis.
- 22 Nagrinėjamu atveju, kadangi *High Court* sprendimas ir nutartys buvo priimti 2014 m. rugsėjo 26 d., pagrindinei bylai *ratione loci* taikomas Reglamentas Nr. 44/2001.

Dėl pirmojo klausimo

- 23 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktas, siejamas su jo 45 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad vienos valstybės narės teismas gali atsisakyti pripažinti ir vykdyti kitos valstybės narės teismo sprendimą dėl jo prieštaravimo viešajai tvarkai, jeigu šis sprendimas trukdo tęsti procesą kitame šios pirmosios valstybės narės teisme, nes juo vienai iš bylos šalių priteista laikina bylinėjimosi išlaidų, kurių ji patyrė pradėjusi šį procesą, kompensacija, kadangi, pirma, šios bylos dalykui taikomas susitarimas dėl draugiško ginčų sprendimo, teisėtai sudarytas ir patvirtintas minėtą sprendimą priėmusio valstybės narės teismo, ir, antra, kitos valstybės narės teismas, kuriame buvo iškelta ginčijama byla, neturi jurisdikcijos ją nagrinėti dėl išimtinę jurisdikciją suteikiančios nuostatos.
- 24 Reglamentas Nr. 44/2001 grindžiamas valstybių narių pasitikėjimu viena kitos teisinėmis sistemomis ir teisminėmis institucijomis (2003 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *Gasser*, C-116/02, EU:C:2003:657, 72 punktas). Taigi, išskyrus kelias ribotas išimtis, įskaitant Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punkte nurodytą prieštaravimą valstybės narės, kurioje siekiama jį pripažinti, viešajai tvarkai, pagal šį reglamentą kitos valstybės narės teismui neleidžiama atlikti teismo jurisdikcijos kontrolės (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Turner*, C-159/02, EU:C:2004:228, 26 punktą ir 2009 m. vasario 10 d. Sprendimo *Allianz ir Generali Assicurazioni Generali*, C-185/07, EU:C:2009:69, 29 punktą).
- 25 Taigi teismo nustatytu įpareigojimu, kuriuo vienai iš šalių uždraudžiama pradėti arba tęsti procesą užsienio valstybės teisme, nustatant „draudimą reikšti ieškinį“, antraip jai grėstų sankcijos, pažeidžiama šio teismo jurisdikcija spręsti ginčą. Kadangi ieškovui teismo įpareigojimu uždraudžiama pareikšti tokį ieškinį, reikia konstatuoti, kad taip apribojama užsienio teismo jurisdikcija, o tai nesuderinama su šiuo reglamentu (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Turner*, C-159/02, EU:C:2004:228, 27 punktą; 2009 m. vasario 10 d. Sprendimo *Allianz ir Generali Assicurazioni Generali*, C-185/07, EU:C:2009:69, 34 punktą ir 2015 m. gegužės 13 d. Sprendimo *Gazprom*, C-536/13, EU:C:2015:316, 32 punktą).

- 26 Nagrinėjama atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, kaip nurodyta šio sprendimo 14 punkte, iš esmės matyti, kad *High Court*, kurio išimtinę jurisdikciją šalys pasirinko pagal susitarimus dėl draugiško ginčų sprendimo, sprendimas ir nutartys nėra tiesiogiai skirti Graikijos teismams ir jais formaliai neuždraudžiamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme vykstantis procesas. Vis dėlto tame sprendime ir nutartyse pateikti motyvai grindžiami, pirma, *Starlight* ir OME bei jiems atstovaujančių fizinių asmenų padarytu šių susitarimų dėl draugiško ginčų sprendimo pažeidimu, antra, jiems gresiančiomis sankcijomis, jeigu jie nesilaikys minėto sprendimo ir nutarčių, trečia, Graikijos teismų jurisdikcija, atsižvelgiant į minėtus susitarimus dėl draugiško ginčų sprendimo. Be to, tame pačiame sprendime ir nutartyse nurodyti motyvai, susiję su pinigine kompensacija, priteistomis iš *Starlight* ir OME, taip pat su joms atstovaujančiais fiziniais asmenimis, be kita ko, sprendimu priteisti kompensacijos avansą, kurio dydis nėra galutinis ir priklauso nuo tolesnės proceso eigos šiuose teismuose.
- 27 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, kaip savo išvados 38 punkte konstatavo generalinis advokatas, *High Court* sprendimas ir nutartys galėtų būti laikomi „kvazi draudimais reikšti ieškinį“. Nors šiais sprendimais ir nutartimis nesiekama uždrausti šaliai pradėti ar tęsti proceso užsienio teisme, galima laikyti, kad jais *Starlight* ir OME ir jų atstovai bent jau atgrasomi kreiptis į Graikijos teismus arba tęsti juose procesą, kurio dalykas sutampa su Jungtinės Karalystės teismuose pradėtų procesų dalyku, o tai bet kuriuo atveju turės patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 28 Atsižvelgiant į šio sprendimo 24 ir 25 punktuose primintus principus, tokių pasekmių sukeltantis įpareigojimas neatitiktų Reglamento Nr. 44/2001.
- 29 Vis dėlto valstybės, į kurią kreipiamasi, teismas, nepažeisdamas Reglamento Nr. 44/2001 tikslo, negali atsisakyti pripažinti kitos valstybės narės teismo sprendimo tik dėl to, kad mano, jog šiame sprendime buvo netinkamai pritaikyta nacionalinė ar Sąjungos teisė (2009 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Apostolides*, C-420/07, EU:C:2009:271, 60 punktas ir 2019 m. sausio 16 d. Sprendimo *Liberato*, C-386/17, EU:C:2019:24, 54 punktas).
- 30 Vadinas, reikia išnagrinėti, ar vienos valstybės narės teismas, nagrinėdamas skundą dėl kitos valstybės narės teismo sprendimo pripažinimo vykdytinu, gali panaikinti tokį sprendimą pripažinti teismo sprendimą vykdytinu, motyvuodamas tuo, kad jis panašus į „kvazi draudimą reikšti ieškinį“, iš esmės nesuderinamą su Reglamentu Nr. 44/2001.
- 31 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, pirma, minėto reglamento 45 straipsnio 1 dalyje apibrėžta galimybė atsisakyti pripažinti teismo sprendimą vykdytinu arba panaikinti tokį pripažinimą dėl vienos iš to reglamento 34 ir 35 straipsniuose nurodytų priežasčių. Antra, to paties reglamento 34 straipsnio 1 punkte iš esmės numatyta, kad sprendimas nepripažįstamas, jeigu jo pripažinimas aiškiai prieštarautų valstybės narės, kurioje prašoma jį pripažinti, viešajai tvarkai.
- 32 Teisingumo Teismas dėl minėtoje nuostatoje įtvirtintos sąvokos „viešoji tvarka“ yra nusprendęs, kad Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnis turi būti aiškinamas siaurai, nes juo sudaroma kliūtis pasiekti vieną iš pagrindinių šio reglamento tikslų. Šio reglamento 34 straipsnio 1 punkte įtvirtinta viešosios tvarkos išlyga turi būti taikoma tik išimtiniais atvejais (2000 m. kovo 28 d. Sprendimo *Krombach*, C-7/98, EU:C:2000:164, 21 punktas ir 2016 m. gegužės 25 d. Sprendimo *Meroni*, C-559/14, EU:C:2016:349, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 33 Nors pagal minėtoje nuostatoje įtvirtintą išlygą valstybės narės iš esmės gali laisvai pagal savo nacionalines sistemas nustatyti viešosios tvarkos reikalavimus, šios sąvokos ribų nustatymas priklauso šio reglamento aiškinimo sričiai (2000 m. kovo 28 d. Sprendimo *Krombach*, C-7/98, EU:C:2000:164, 22 punktą ir 2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *H Limited*, C-568/20, EU:C:2022:264, 42 punktą).
- 34 Taigi, nors Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos apibrėžti valstybės narės viešosios tvarkos turinio, jis turi patikrinti ribas, kurių neperžengdamas valstybės narės teismas gali remtis šia sąvoka, kai atsisako pripažinti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą (2000 m. kovo 28 d. Sprendimo *Krombach*, C-7/98, EU:C:2000:164, 23 punktą ir 2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *H Limited*, C-568/20, EU:C:2022:264, 42 punktą).
- 35 Vadinas, Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punkte numatyta viešosios tvarkos išlyga galima remtis, tik jei kitoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo pripažinimas arba vykdymas būtų toks nesuderinamas su valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teisės sistema, kad juo būtų pažeistas kuris nors pagrindinis principas. Tam, kad būtų paisoma draudimo iš esmės peržiūrėti kitoje valstybėje narėje priimtą teismo sprendimą, turėtų būti konstatuotas akivaizdus teisės normos, kuri valstybės narės, kur prašoma pripažinti sprendimą, teisės sistemoje laikoma esmine, arba teisės, kuri toje teisės sistemoje pripažįstama pagrindine, pažeidimas (2000 m. kovo 28 d. Sprendimo *Krombach*, C-7/98, EU:C:2000:164, 37 punktą ir 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Diageo Brands*, C-681/13, EU:C:2015:471, 44 punktą).
- 36 Tai, kad sprendimo priėmimo valstybės teismo padaryta akivaizdi klaida susijusi su Sąjungos teisės norma, nekeičia rėmimosi viešosios tvarkos išlyga sąlygų, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą. Nacionalinis teismas privalo vienodai veiksmingai užtikrinti ir nacionalinėje, ir Sąjungos teisėje įtvirtintų teisių apsaugą. Šia išlyga turi būti remiamasi ir tuo atveju, kai dėl minėtos teisės klaidos atitinkamo sprendimo pripažinimu valstybėje, į kurią kreipiamasi, būtų akivaizdžiai pažeista esminė Sąjungos teisės, taigi ir tos valstybės narės teisės, norma (2000 m. gegužės 11 d. Sprendimo *Renault*, C-38/98, EU:C:2000:225, 32 punktą ir 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Diageo Brands*, C-681/13, EU:C:2015:471, 48 ir 50 punktai).
- 37 Nagrinėjamu atveju *High Court* sprendimu ir nutartimis, kurie pagal šio sprendimo 27 punktą galėtų būti laikomi „kvazi draudimais reikšti ieškinį“, nes jais netiesiogiai daroma įtaka kitos valstybės narės teismuose pradėto proceso eigai, nesilaikoma iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos kylančio bendrojo principo, pagal kurį kiekvienas teismas, kuriam ginčas pateiktas nagrinėti, pagal taikytinas taisykles pats nustato, ar turi jurisdikciją jį spręsti (pagal analogiją žr. 2009 m. vasario 10 d. Sprendimo *Allianz ir Generali Assicurazioni Generali*, C-185/07, EU:C:2009:69, 29 punktą ir 2015 m. gegužės 13 d. Sprendimo *Gazprom*, C-536/13, EU:C:2015:316, 33 punktą).
- 38 Tokie „kvazi“ draudimai reikšti ieškinį prieštarauja valstybių narių pasitikėjimui viena kitos teisinėmis sistemomis ir teisinėmis institucijomis, kuriuo grindžiama Reglamente Nr. 44/2001 nustatyta jurisdikcijos sistema (pagal analogiją žr. 2009 m. vasario 10 d. Sprendimo *Allianz ir Generali Assicurazioni Generali*, C-185/07, EU:C:2009:69, 30 punktą).
- 39 Šiomis aplinkybėmis, kaip savo išvados 53 punkte konstatavo generalinis advokatas, *High Court* sprendimo ir nutarčių pripažinimas ir vykdymas gali būti nesuderinamas su valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teisės sistemos viešąja tvarka, nes jais gali būti pažeistas pagrindinis tarpusavio

pasitikėjimu grindžiamos Europos teisminės erdvės principas, pagal kurį kiekvienas teismas sprendžia dėl savo jurisdikcijos, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas.

- 40 Be to, tokio pobūdžio „kvazi“ draudimai reikšti ieškinį taip pat gali pakenkti asmens, kuriam šis draudimas taikomas, galimybei kreiptis į teismą. Kaip pažymėjo Komisija, priteisus laikinąją kompensaciją, skirtą padengti išlaidoms, kurių atsakovas patyrė dėl to, kad pradėjo procesą valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teisme, dėl šios kompensacijos ieškovui taptų sunkiau ar net neįmanoma tęsti šį procesą.
- 41 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą, siejamas su šio reglamento 45 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad vienos valstybės narės teismas gali atsisakyti pripažinti ir vykdyti kitos valstybės narės teismo sprendimą dėl prieštaravimo viešajai tvarkai todėl, kad šiuo sprendimu trukdoma tęsti procesą kitame tos pirmos valstybės narės teisme, nes juo vienai iš bylos šalių priteista laikina bylinėjimosi išlaidų, kurių ji patyrė pradėjusi šį procesą, kompensacija, kadangi, pirma, šios bylos dalykui taikomas susitarimas dėl draugiško ginčų sprendimo, teisėtai sudarytas ir patvirtintas minėtą sprendimą priėmusio valstybės narės teismo, ir, antra, pirmosios valstybės narės teismas, kuriame buvo iškelta ginčijama byla, neturi jurisdikcijos ją nagrinėti dėl išimtinę jurisdikciją suteikiančios nuostatos.

Dėl antrojo klausimo

- 42 Antrasis klausimas pateiktas tuo atveju, jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai. Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, į antrąjį klausimą nereikia atsakyti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 43 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 34 straipsnio 1 punktą, siejamas su jo 45 straipsnio 1 dalimi,

turi būti aiškinamas taip:

vienos valstybės narės teismas gali atsisakyti pripažinti ir vykdyti kitos valstybės narės teismo sprendimą dėl prieštaravimo viešajai tvarkai, jeigu šiuo sprendimu trukdoma tęsti procesą kitame šios pirmosios valstybės narės teisme, nes juo vienai iš bylos šalių priteista laikina bylinėjimosi išlaidų, kurių ji patyrė pradėjusi šį procesą, kompensacija, kadangi, pirma, šios bylos dalykui taikomas susitarimas dėl draugiško ginčų sprendimo, teisėtai sudarytas ir patvirtintas minėtą sprendimą priėmusio valstybės narės teismo, ir, antra, pirmosios valstybės narės teismas, kuriame buvo iškelta ginčijama byla, neturi jurisdikcijos ją nagrinėti dėl išimtinę jurisdikciją suteikiančios nuostatos.

Parašai.